

Наименование на практиката:

Курсове за електронно обучение за борба с измамите и корупцията

Държава:

Латвия

Категория на практиката:

- Обучение

За контакти:

- Латвийско училище за публична администрация (в сътрудничество с П Латвия — Delna & KNAB — Бюро за предотвратяване и борба с корупцията
- <https://www.vas.gov.lv/en/>
- vas@vas.gov.lv

Неутрализиран(и) риск(ове) от измами

- Конфликт на интереси
- Избягване или манипулиране на процедури за възлагане на обществени поръчки
- Схеми за измами (напр. данъчни измами, контрабанда)
- Отклонение от данъчно облагане
- Подкуп и други нарушения и рискове, свързани с корупция
- Тайни споразумения
- Взаимосвързаност между икономиката в сянка и корупцията

Контекст и цел(и)

Латвийското училище за публична администрация (LSPA) е най-големият център за обучение на държавни служители и служители в публичната администрация в Латвия. В съответствие с Регламент № 389 на кабинета на Република Латвия LSPA стартира два проекта, финансирани от ЕСФ в рамките на оперативна програма „Растеж и заетост“. Единият от тях, „Професионално развитие на човешките ресурси в публичната администрация за предотвратяване на корупцията и намаляване на икономиката в сянка“ (Проект по ЕСФ № 3.4.2.0/15/I/002), има за цел да се осигури обучение на служителите в публичния сектор относно предотвратяването на корупция. Проектът **стартира** през 2016 г., трябва да приключи в средата на юни 2022 г. и има бюджет **2 863 077 EUR**¹.

Основната цел е да се намалят икономиката в сянка и корупцията. Смярката служителите в публичната администрация получават обучение (в това число електронни курсове) и обменят опит по специални и общи компетентности. От 2016 г. в рамките на проекта са организирани над 130 национални и международни мероприятия (със 7 500 участници). Проведени са обучения по Общ въвеждащ модул, 8 основни модула (мащабно присъствено обучение) и специализирани курсове².

¹ <https://www.vas.gov.lv/en/corruption-prevention-and-reduction-of-shadow-economy>

² https://www.vas.gov.lv/en/box/images/Par_mums/K%20projekta%20faktu%20lapa_2018_EN.pdf
https://www.vas.gov.lv/en/box/images/K_Project_target%20groups_ENG_25022020.pdf

Описание на практиката

Онлайн курсовете представляват относително малка, но много иновативна част от проекта. Те имат за цел да предоставят основни знания и да насърчат общо разбиране за икономиката в сянка, предотвратяването на конфликт и на интереси и корупция и аспектите на ограничаването им чрез интерактивно обучение, както за начинаещи, така и за по-напреднали участници. Участниците могат да използват платформите за електронно обучение в удобно време и място, като използват смартфон, таблет или компютър с интернет връзка.

Разработването на електронни курсове е резултат от консултации с всички съответни институции: институции от публичния сектор, неправителствени организации и социални партньори. Това гарантира, че обучението удовлетворява действителните нужди на целевата аудитория. Електронните курсове са достъпни за целевата аудитория (публични институции, включително общини) онлайн и безплатно. Подготвят се още електронни курсове за около **176 000 потенциални участници**, сред които служители и длъжностни лица в държавни бюджетни институции (напр. всички министерства и подчинените им институции, независими публични институции) и в общини.

В първия електронен курс, реализиран в рамките на проекта, „Намаляване на икономиката в сянка“, се предоставят основни познания и се насърчава общо разбиране за икономиката в сянка и нейното ограничаване. В електронния курс се използват интерактивни инструменти за обучение. Той е достъпен от лятото на 2019 г.

Вторият електронен курс, „Предотвратяване на корупцията“, който е съсредоточен върху **аспекти на борбата с корупцията, предотвратяването на конфликти на интереси и професионалната етика**, е в процес на разработване и се планира да стане достъпен в края на август 2020 г. Електронният курс се състои от 10 онлайн модула, всеки от които със съответни подтеми, с обща продължителност 8 академични часа. **Предлагат се следните модули:** „Какво е корупция?“, „Последици от корупцията“, „Институции за предотвратяване на и борба с корупцията“, „Борба с корупцията в публичния и частния сектор“, „Конфликт на интереси“, „Ценности и етика в публичната администрация“, „Рискове от корупция“, „Условия, благоприятстващи корупция, и действия в случай на подкуп“ и „Подаване на сигнали за нередности“. Десетият модул включва упражнения за самостоятелна проверка на знанията. Въпреки че курсът е отворен за всички служители в публичната администрация, целевата аудитория са служителите/длъжностните лица с професионален опит под 1 година.

Вторият електронен курс е разработен в сътрудничество между LSPA и Transparency International Латвия (Delna). В съставянето на съдържанието участваха и експерти, които представляват Бюрото за предотвратяване на и борба с корупцията (KNAВ) и Центъра за публична политика (Providus). Представителите на KNAВ продължиха да се консултират с разработчиците през целия процес на изграждане на електронния курс.

Уникални характеристики

- Електронните курсове са създадени така, че да бъдат **възможно най-интерактивни**. В модулите се появяват само необходимите количества текст. Съответно в електронните курсове се избират повече практически упражнения и дейности, като пантомима. Използването на специфични за определен сценарий въпроси и симулации и интерактивността на курсовете позволяват на потребителите да прилагат реално новите си знания и да се упражняват да правят избори в безрискова, непредубедена обстановка. Този тип обучение, основаващо се на опит, помага на хората да получат полезни познания както от своите успехи, така и от неуспехите си — познания, които обикновено водят до по-добро вземане на решения на работното място.
- Тясното сътрудничество между трите разработващи курсовете партньори — **LSPA, Delna и KNAВ** — повишава доверието в курсовете и гарантира, че материалите са всеобхватни. Благодарение на това партньорство разработчиците са в състояние да разработят инструменти и процедури, които са насочени по-добре към установените области на риск. Освен това съвместната работа намалява дублирането на работа и помага за хармонизиране на стратегиите за борба с измамите и корупцията. Следва да се отбележи, че електронният курс не може да замести изцяло присъственото обучение в клас, но ще улесни значително обучението в областта на борбата с корупцията да се предлага на голям брой участници (в страната има значително търсене на

обучение в областта на борбата с корупцията) и ще бъде особено ефективен при обучение на участници с по-малък опит.

Последици и резултати

През октомври 2019 г. беше проведено проучване с първите участници в електронния курс. Получени са **63 отговора от няколко държавни институции**. Почти всички коментари от потребителите бяха много положителни (няколко положителни коментара бяха получени и през юни 2020 г.) (максимален брой точки – 10):

- Уместност на темите на курса и доколко те са актуални: 8,9
- Пълнота на съдържанието: 8,3
- Приложимост на курса в практиката: 8,0

Много от анкетиранияте подчертаха следните положителни аспекти:

- електронното обучение е удобно за потребителя и от него има много по-малко време, отколкото присъственото обучение;
- пълнота на информацията в курса (напр. повече възможности за запознаване с различни данни от изследвания и мнения на експерти; добро качество на данните);
- интерактивните и лесни за използване функции, както и лаконичното отразяване на информацията и кратките обобщения след всеки модул за обучение улесняват по-доброто усвояване на информацията;
- решението за самостоятелна проверка на знанията е много ефективно.

Повечето участници оцениха положително качеството и структурата на курса и предоставените от него възможности за изграждане на капацитет. **Няколко участници в обучението предложиха други присъствени курсове да бъдат трансформирани във формат за електронно обучение.**

Ключови фактори за успех

Важна роля в този процес играе **интересът на целевата институция към управлението и знанията** за начините за прилагане на вътрешни организационни мерки за борба с корупцията. В областта на образованието целта е да се насърчи осведомеността за отрицателните последици от корупцията и да се обяснят начините за предотвратяване на и борба с корупцията. За тази цел е необходимо знанията и разбирането на държавните служители по въпросите на борбата с корупцията да се оценяват често и въз основа на резултатите да се осъществяват образователни дейности в области като законодателството за борба с корупцията.

Основни стъпки, които водят до успех на практиката:

- разработване и прилагане на **стратегия за връзки с обществеността**, която да популяризира значението на практиката сред държавните институции и държавните служители. Целта е да се насърчи участието в курса, тъй като той не е задължителен;
- често предоставяне на информация на обществеността за откритите случаи на корупция и нейните общи тенденции, както и за мерките, които се предприемат за предотвратяване на и борба с корупцията.

Срещнати предизвикателства и извлечени поуки

Не са докладвани значителни технически проблеми или проблеми, свързани с потребителите, по отношение на първия курс. Всички материали са достъпни на едно място онлайн. За използването на електронния курс не е необходимо одобрение (връзката към местоположението на курса се разпространява само до държавни институции (включително общини)).

Извлечени поуки от първия електронен курс и направени адаптации за втория: продължаване на използването на успешните решения, включени в първия курс, напр. кратки обобщения след подтемите, самостоятелна проверка на знанията, практически примери и интерактивни функции. Разширяване на използването на инфограми, практически препоръки, възможно най-сбити констатации от проведени изследвания. Прекратяване на използването на решението „цифров асистент“ (човешка фигура, която обяснява как да се използва курсът и разяснява някои въпроси), тъй като според някои потребители това е твърде досадно. Разяснения и помощ все още се предоставят, но по различен начин. В резултат на коментарите на няколко участници беше въведено **решение за допълнителна информация** (напр. ако участник иска да проучи даден проблем по-подробно). Освен това беше подобро преминаването от една подтема на обучението към друга, както и навигацията в главите на курса. По-голямо внимание е обърнато и на визуалната привлекателност и интуитивното възприемане на курса.

Потенциал за прехвърлимост

Подобни онлайн курсове вече са внедрени в няколко платформи. Пример за това е онлайн курсът за „Социалните последици от корупцията, корупцията в бизнеса и корупцията в публичната администрация“, който се предлага от **Централното бюро за борба с корупцията на Полша** на специална интернет платформа за електронно обучение, достъпна както на полски, така и на английски език (<https://szkolenia-antykorupcyjne.edu.pl/>). **Шведското министерство на външните работи и мрежата Global Advice Network** също разработиха безплатен курс за електронно обучение за борба с корупцията. Този интерактивен курс има за цел да засили осведомеността на дружествата за рисковете от корупция и в него се предлагат начини за намаляване на тези рискове. Освен това **Министерството на външните работи на Дания** разработи редица курсове за електронно обучение, които представляват интерес както за вътрешните, така и за външните партньори и се предлагат безплатно. По-конкретно електронният курс за **борба с корупцията** е задължителен за всички служители, работещи в Министерството на външните работи на Дания (МВнР) в Копенхаген и в мисии в чужбина, както и за съветниците и консултантите, наети от МВнР³.

³ <https://um.dk/en/about-us/e-learning/anti-corruption/>